

การศึกษาผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษ ที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา, กาญจนบุรี

ปวีดา พุทธบริวาร

รพ. พหลพลพยุหเสนา

ABSTRACT :

Buddhaboriwan P. The Study of Accidental Patients in Paholpolpayuhasena Hospital, Kanchanaburi. (Region 7 Medical Journal 1995; 2 : 177-185.)

Nursing Department, Paholpolpayuhasena Hospital, Kanchanaburi, Thailand.

A retrospective study of random sampling 500 accidental patients in Paholpolpayuhasena hospital Kanchanaburi during in October 1992 to September 1995 was mostly found as follows. The causes were traffice accident(59.8%). The patients were male(70%), in 16-20 years of age(21.4%), workers(39.2%) and staying in Umper Maung Kanchanaburi. Times of arrival to hospital were in 04.31-12.00 P.M.(44.8%). The involved organs, types of wound and results of treatment were upper extremity(19.6%), external laceration wound(46.8%) and no admission(68.4%) respectively.

บทคัดย่อ :

ปวิดา พุทธบริวาร. การศึกษาผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา, กาญจนบุรี.
(วารสารแพทย์เขต 7 2538 ; 2 : 177-185.)

ฝ่ายการพยาบาล, รพ. พหลพลพยุหเสนา.

ได้ทำการศึกษาผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่าง ปี 2535-2537 โดยการสุ่มตัวอย่างจากบัตรตรวจโรค 500 ราย พบว่าส่วนใหญ่ เป็นดังนี้ คือ สาเหตุของอุบัติเหตุมาจากทางจราจร(59.8%) เป็นเพศชาย(70%), อายุอยู่ในช่วง 16-20 ปี(21.4%), มีอาชีพรับจ้าง(39.2%), และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมือง(56.4%) เวลาที่มารับการรักษาอยู่ในช่วง 16.31-24.00 น. (44.8%) อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ, ลักษณะของบาดแผลและผลการรักษาเป็น แขน(19.6%), บาดแผลฉีกขาดภายนอก(46.8%) และไม่ต้องรับไว้รักษาภายในโรงพยาบาล (68.4%)

บทนำ

ในปัจจุบัน อุบัติเหตุเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติ ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาสาธารณสุขอย่างมากมายมหาศาล

ในแต่ละปี มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มจะมากขึ้นทุกปี และกลายเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ของสถานบริการสาธารณสุข

ทุกแห่งของประเทศ

สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี มีปัญหาอุบัติเหตุนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ข้อมูลสาเหตุการตาย 10 อันดับแรกของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2537¹ อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุจราจรเป็นอันดับ 1 และอุบัติเหตุอื่น ๆ เป็นอันดับที่ 3 ข้อมูลโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ปี 2537² แสดงว่าในช่วงปี 2535-2537 มีผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุที่มารับบริการจากโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนาเฉลี่ยปีละประมาณ 9,140 ราย หรือประมาณเดือนละ 761 ราย จำนวนผู้ป่วยที่ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เฉลี่ยปีละ 3,282 ราย หรือประมาณเดือนละ 306 ราย และอุบัติเหตุเป็นสาเหตุการตายสูงสุดของโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผู้ป่วย ที่ได้รับอุบัติเหตุ และมารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา เพื่อนำผลการศึกษามาเสนอต่อผู้บริหาร ในการวางแผนร่วมกับหน่วยงานอื่น ในการเตรียมการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุได้ถูกต้องตามกลุ่มประชากร และประเภทของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

วิธีการศึกษา

ศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบตรรกะโรคภายนอกย้อนหลังของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับบริการที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 เป็นจำนวน 500 ราย ชนิดของข้อมูลที่ทำกรรวบรวม ได้แก่

1. ลักษณะประชากร เพศ, อายุ, อาชีพ
2. เวลาที่ผู้ป่วยรับการรักษา
3. ภูมิลำเนาของผู้ป่วยอุบัติเหตุ ในเขตจังหวัดและจังหวัดอื่น ๆ
4. ประเภทของอุบัติเหตุ และยานพาหนะที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจราจร
5. อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุ
6. ลักษณะบาดแผล
7. ผลการรักษาพยาบาล เช่น กลับบ้านได้, รับไว้รักษา

ผลการศึกษา

1. ลักษณะประชากร
 - 1.1 เพศ พบว่าเพศชายประสบอุบัติเหตุร้อยละ 70 เพศหญิงร้อยละ 30 หรือสัดส่วนเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 2.3 : 1
 - 1.2 อายุ พบว่าผู้ป่วยในกลุ่มอายุ 16-20 ปี ประสบอุบัติเหตุมากที่สุด ถึงร้อยละ 21.4 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.4 อันดับสาม กลุ่มอายุ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.4
 - 1.3 อาชีพ ผู้ป่วยอุบัติเหตุมีอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมา คือนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.8 อันดับสาม คืออาชีพ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.6 ดังตารางที่ 1
2. เวลาที่ผู้ป่วยมารับการรักษา

พบว่าผู้ป่วยอุบัติเหตุจะมารับการรักษาามากที่สุดในช่วงเวลา 16.31-24.00 น. คิดเป็น ร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็นเวลา 8.30-16.30 น. คิดเป็นร้อยละ 39 เวลา 0.01-8.29 น. คิดเป็นร้อยละ 12.8 ดังแสดงในตารางที่ 2
3. ภูมิลำเนาของผู้ป่วย

พบว่าผู้ป่วยอุบัติเหตุ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมา เป็นเขตอำเภอดำม่วง ร้อยละ 14 อำเภอปอพลอย คิดเป็นร้อยละ 4.6 ส่วนนอกเขต จังหวัดกาญจนบุรี คิดเป็น

ตารางที่ 1 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่ได้รับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามลักษณะประชากร N = 500

ลักษณะประชากร	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	70.0
หญิง	30.0
รวม	100.0
อายุ (ปี)	
0 - 5	4.4
6 - 10	5.6
11 - 15	12.4
16 - 20	21.4
21 - 25	16.4
26 - 30	9.8
31 - 35	9.4
36 - 40	9.0
41 - 45	3.2
46 - 50	2.6
51 - 55	2.2
56 - 60	1.0
มากกว่า 60	2.6
รวม	100
อาชีพ	
รับจ้าง	39.2
นักเรียน, นักศึกษา	22.8
เกษตรกร	11.6
รับราชการ	8.0
งานบ้าน	6.2
ค้าขาย	6.0
อื่น ๆ	6.2
รวม	100

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับบริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี
ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามเวลาที่มารับการรักษาพยาบาล N = 500

ช่วงเวลาที่มารับการรักษา	ร้อยละ
8.30 - 16.30 น.	39.0
16.31 - 24.00 น.	44.8
0.01 - 08.29 น.	12.8
ไม่ระบุเวลาที่มา	3.4
รวม	100

ตารางที่ 3 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุ ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ใน
ระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามภูมิลำเนา N = 500

ภูมิลำเนา	ร้อยละ
จังหวัดกาญจนบุรี	
อำเภอเมือง	56.4
อำเภอดำม่วง	14.0
อำเภอปอพลอย	4.6
อำเภอพนมทวน	2.8
อำเภอดำมะคา	1.4
อำเภอไทรโยค	3.0
อำเภอทองผาภูมิ	0.8
อำเภอสี่ขลบุรี	0.6
อำเภอศรีสวัสดิ์	1.8
อำเภอเลาขวัญ	0.2
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	4.0
กิ่งอำเภอหนองปรือ	2.0
จังหวัดอื่น ๆ	8.4
รวม	100

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่ได้รับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี
ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามประเภทอุบัติเหตุ N = 500

ประเภทอุบัติเหตุ	ร้อยละ
อุบัติเหตุทางจราจร	59.8
ถูกทำร้ายร่างกาย	6.8
ตกจากที่สูง	3.0
ถูกสัตว์ทำร้าย, กัด	2.4
เครื่องจักรในโรงงาน	2.8
เล่นกีฬา	1.6
ถูกน้ำร้อน	1.2
อุบัติเหตุ อื่น ๆ	22.4
รวม	100

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุจราจร ที่ได้รับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัด
กาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามยานพาหนะที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ N = 299

ประเภทยานพาหนะ	ร้อยละ
จักรยานยนต์	82.6
รถปิคอัพ	7.4
รถยนต์ส่วนบุคคล	6.7
รถยนต์ อื่น ๆ	3.3
รวม	100

ตารางที่ 5 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุ ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามอวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ N = 755

อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ	ร้อยละ
ศีรษะ	13.8
ใบหน้า	17.1
ลำคอ	1.3
ทรวงอก	1.2
ท้อง	1.2
หลัง	1.7
กระดูกสันหลัง	0.3
แขน	19.6
มือ	15.9
ขา	16.6
เท้า	10.6
อื่น ๆ	0.7
รวม	100

ตารางที่ 6 ร้อยละของลักษณะบาดเจ็บแผลผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 N = 581

ลักษณะบาดเจ็บแผล	ร้อยละ
แผลฉีกขาดภายนอก	46.8
ฟกช้ำถลอก	40.1
กระดูกหักแบบปิด	9.4
กระดูกหักแบบเปิด	1.4
แผลถูกน้ำร้อน	1.2
หมดสติจากการบาดเจ็บทางสมอง	0.9
แผลทะลุช่องท้อง	0.2
รวม	100

ตารางที่ 7 ร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2535-2537 จำแนกตามผลการรักษาพยาบาล N = 500

ลักษณะบาดแผล	ร้อยละ
กลับบ้านได้	68.4
รับไว้รักษา	30.4
ส่งไปรักษาต่อที่อื่น	0.6
ตาย	0.6
รวม	100

ร้อยละ 8.4 ดังตารางที่ 3

4. ประเภทของอุบัติเหตุ

ผู้ป่วยที่มารับการรักษาพยาบาล ได้รับอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคืออุบัติเหตุอื่น ๆ ร้อยละ 22.4 และอันดับสาม คือถูกทำร้ายร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 6.8 ดังตารางที่ 4.1

ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากรถ

พบว่ายานพาหนะที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากรถมากที่สุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 82.6 รองลงมาเป็นรถจักรยานคิดเป็นร้อยละ 7.4 รถยนต์ส่วนบุคคลเป็นอันดับสาม คิดเป็นร้อยละ 6.7 ดังตารางที่ 4.2

5. อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุ

พบว่าผู้ป่วยอุบัติเหตุจะมีอวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บมากกว่าหนึ่งส่วน อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บมากที่สุด คือ แขน คิดเป็นร้อยละ 19.6 รองลงมาคือใบหน้าคิดเป็นร้อยละ 17.1 และขาคิดเป็นร้อยละ 16.6 ดังตารางที่ 5

6. ลักษณะบาดแผล

ผู้ป่วยอุบัติเหตุจะมีบาดแผลมากกว่าหนึ่งประเภท โดยผู้ป่วยมีลักษณะบาดแผลลักษณะภายนอกที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.8 แผลฟกช้ำ ถลอก คิดเป็นร้อยละ 40.1 และกระดูกหักแบบปิด คิดเป็นร้อยละ 9.4 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 6

7. ผลการรักษาพยาบาล

ผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาพยาบาลสามารถกลับบ้านได้ในวันนั้น คิดเป็นร้อยละ 68.4 รับไว้รักษาในโรงพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 30.4 ส่งไปรักษาต่อที่อื่น ร้อยละ 0.6 และตาย คิดเป็นร้อยละ 0.6 ดังตารางที่ 7

วิจารณ์

ผลการศึกษาผู้ป่วยอุบัติเหตุที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ส่วนมากเกิดจากอุบัติเหตุทางจราจร ซึ่งเกิดจากการขับที่จักรยานยนต์แล้วประสบอุบัติเหตุ ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุมากที่สุดอยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาว เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาเป็นนักเรียน นักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิจิต เทพรัตน์ และคณะ³ ที่เป็นดังนี้เพราะมีองค์ประกอบที่เกื้อหนุน ไม่ว่าจะเป็นถนนที่ได้รับการพัฒนาความคล่องตัว รวดเร็ว ราคาที่ถูกและระบบการจัดซื้อเงินผ่อนของรถจักรยานยนต์ อาชีพรับจ้างที่ต้องเดินทางเป็นกิจวัตร และความค่อนอง ความประมาทที่มีมากในวัยหนุ่มสาว

ผู้ป่วยที่มารับการรักษาจะมีภูมิลำเนา ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรีมากที่สุด เนื่องจากสถานที่ตั้งของโรงพยาบาลอยู่ติดกับถนนใหญ่ การเดินทางสะดวกสามารถมารับบริการได้รวดเร็ว

เวลาที่ผู้ป่วยมารับการรักษามากที่สุด จะเป็นนอกเวลาราชการ ในช่วง 16.31-24.00 น. ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นเวลาที่ประชาชนเดินทางไปและกลับจากการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดอุบัติเหตุง่าย

ผู้ป่วยที่มารับบริการจะได้รับบาดเจ็บที่แขนมากที่สุด แตกต่างจากการวิจัยของ วิจิต เทพรัตน์ และคณะ³ ที่พบว่าผู้ป่วยอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะมากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ วิจิต เทพรัตน์ และคณะ³ ที่พบว่าผู้ป่วยอุบัติเหตุ จะมีลักษณะบาดเจ็บฉีกขาดภายนอกมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องเพราะเมื่อมีอุบัติเหตุทางจราจร ย่อมต้องมีวัยจะไม่ส่วนหนึ่งก็ส่วนใดโดยเฉพาะส่วนที่เป็นระยะวัย, ศีรษะจะมีโอกาสกระทบถูกของแข็ง มีคม หรือไม่มีคมมากที่สุด

ผลการรักษาผู้ป่วยส่วนมากกลับบ้านได้ หลังจากได้รับการรักษาทันทีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวี วิเชียรเกื้อ และคณะ⁴ และสอดคล้องกับลักษณะบาดเจ็บภายนอก ซึ่งไม่รุนแรงมาก

สรุป

ผลการศึกษาผู้ป่วยอุบัติเหตุ ที่มารับการรักษาจากโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา การวิจัยของ วิจิต และคณะ³ การศึกษาของทวี วิเชียรเกื้อ และคณะ⁴ ออกมาในลักษณะที่คล้ายกัน คือ อุบัติเหตุทางจราจรพบมากที่สุด ในจำนวนอุบัติเหตุทั้งหมด รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ผู้บาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยหนุ่มสาว อาชีพรับจ้าง ซึ่งทั้งหมดเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการป้องกันควบคุมอุบัติเหตุจากทางจราจร นำไปพิจารณาวางแผนป้องกัน ควบคุมอุบัติเหตุทางจราจรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้รายงานขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ ธงชัย พุทธบริวาร ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี ที่อนุญาตให้ทำการศึกษา และนำผลงานเสนอ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี. สาเหตุการตาย 10 อันดับแรก : รายงานประเมินผล การปฏิบัติงานสาธารณสุข 2537. กาญจนบุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี, 2537.
2. โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา. สถิติโรคผู้ป่วยที่มา รับบริการจากโรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี รายงานประจำปี 2537. กาญจนบุรี : โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา, 2537.
3. วิจิต เทพรัตน์, และคณะ. การวิจัยเรื่องการทดสอบรูปแบบเฝ้าระวังผู้ป่วยอุบัติเหตุ ลงทะเบียนและประเมินผลการแพทย์. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลราชวิถี, 2535.
4. ทวี วิเชียรเกื้อ, และคณะ. อุบัติเหตุระดับหมู่บ้านใน จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารแพทย์เขต 7 2537 ; 1 : 11-6.